

Kamp om jorden

Et antropologisk blik på 'jordens folk' i midten af klima- og miljøkampen

Af Cæcilie Kramer Kildahl Sørensen

Biodiversitet, klima og bæredygtighed har for alvor ramt den politiske dagsorden. I denne artikel vil jeg belyse konventionelle landbrugeres erfaringer i midten af en ophedet klima- og miljødebat, som et forsøg på etnografisk at destabilisere klima- og miljøkampens positioner og logik.

Skurk eller offer?

Klima- og biodiversitetskrisen har fået danskerne til at gå på barrikaderne og kræve en vedvarende, bæredygtig omstrukturering og udvikling af samfundet. Klimaaktivismens bioetik og den grønne politiske dagsordens akutte gennemslagskraft i samfundet problematiserer landbrugets produktionsform og udfordrer landbrugernes moralske livsverden. Det udfordrer konventionelle landbrugere – både på deres levebrød, men også på den måde de forstår deres erhvervs placering og relevans.

Landbrugernes frustration kulminerede i november 2020, da minkerhvervet fik trukket tæppet væk under sig. For dem at se, var det udtryk for en udvikling, hvor landbruget gradvist undermineres af klimabevidste dyrevelfærdsforkæmpere og udemokratiske politikere. De oplevede ikke minksagen som enestående, men som et udtryk for politikere og den øvrige befolknings generelle blik på det konventionelle landbrug. Som landbrugeren Lars frustreret fortalte mig:

“Vi bliver bebrejdet for både det ene og det andet og skudt i skoen, at vi er de store klimasyndere. Men vi forsøger jo fandeme bare at passe vores job på en ordentlig måde, inden for de rammer vi er blevet givet!”

Landbrugerne får kontinuerligt bekræftet deres oplevelse af at blive stempet som 'klimasyndere' på forskellige offentlige medier. Landbrugerne selv fremhæver ofte den landbrugskritiske blog Gylle.dk, som drives af forfatter, journalist og debattør Kjeld Hansen. I bogen “Farvel til dansk landbrug” fra 2019, beskriver han hvad han kalder landbrugets moralske de-

Demonstration i Aarhus Centrum i november 2020, hvor ca. 700 traktorer er kørt fra oplandet til den jyske hovedstad for at demonstrere for folkestyret og grundloven. Demonstration blev udløst af 'minksagen'. Foto: Forfatteren.

“ Landbrugene selv oplever disse kritiske skildringer som en usaglig, følelseladet og disproportional “hetz”, som langsomt delegitimerer deres produktionsform.

route: hvordan landbrugets produktionsform, støttesystemer og politiske vilkår har skabt et nyttemaksimerende og dybt forgældet foretagende, som bevidstløst destruerer naturen og er totalt ude af trit med ‘virkeligheden’. I en artikel i Jyllands-Posten fra september 2021 beskriver politiker Uffe Elbæk landbrugets fallit og forbinder landdistrikternes krise med det faktum, “at de er omringet af landbrugsland, der mere ligner grønne ørkener end det frodige, mangfoldige og rige landbrugsland, vi kender fra guldalderbillederne [...]”. I 2017 opfordrede Bæredygtigt Landbrug (BL) sine medlemmer til at boykotte Coop grundet en forside, hvor en person spiser salat iført en beskyttelsesdragt og gasmaske under overskriften “Sprøjtegift er hverdagskost”, med en opfordring om at købe mere økologi. I 2020 var det pressechefen for Landbrug og Fødevarer (L&F), som indsendte en klage på baggrund af en forsideartikel om at det snart kunne være “slut med rent drikkevand”, hvor blandt andet landbrugspesticidet Glyphosat får skylden. L&F anså artiklens indhold som lodret urigtigt, og BL reagerede tilsvarende ved at kalde artiklen en “skræmmekampagne” som “graver grøfter” mellem landbefolkning og byboere. Landbrugene selv oplever disse kritiske skildringer en usaglig, følelseladet og disproportional “hetz”, som langsomt delegitimerer deres produktionsform.

Min intention i artiklen er ikke at afvise landbrugernes ansvar i den grønne omstilling, men at spørge, hvordan vi kan forstå og nuancere deres position i lyset af et voksende klima- og miljøaktivistisk oprør, der ofte udpeger landbruget som krisens skurk.

I det følgende vil vi møde Lars, Jens og Chresten, som alle er konventionelle landbrugere på industrielle landbrugsbedrifter i Midt- og Vestjylland. Jeg mødte dem i forbindelse med mit feltarbejde i 2020/2021, hvor jeg som led i mit ph.d.-projekt undersøger forholdet mellem bæredygtige omstillingskrav og lokale forståelser af godt landmandsskab. Disse landbrugere står i midten af miljø- og klimakampen; mellem bæredygtige, grønne omstillingskrav på den ene side, og en hverdag hvor effektivisering, intensivering og økonomiske forpligtelser indsnævrer mulighederne for at forandre deres produktionssystemer på den anden.

Kampen for jord i Midt- og Vestjylland

I maj 2020 sidder jeg i en kaffestue på Lars’ landbrug. Han driver i dag et konventionelt landbrug på knap 900 ha med svin, markbrug og et topmoderne biogaslæg. Jeg er her for at høre om Lars’ oplevelse af de politiske klimakrav, som i stigende grad rammesætter vilkårene for et landbrug som hans. Da jeg spørger, hvordan han har oplevet de senere års tiltagende miljø- og klimadebat, svarer han:

“Cæcilie, det handler jo om rigtig mange ting... Det er natur, det er dyrevelfærd og det er noget vi alle interesserer os for, det kan vi ligeså godt sige. Der er bare rigtig, rigtig mange følelser og holdninger som debatteres i det offentlige rum.”

Lars påpeger, at bæredygtighed handler om “rigtig mange ting”: drivhusgasser, klimaeffektivitet, miljø, biodiversitet og dyrevelfærd. Det betyder, at forskellige og ofte modstridende interesser og dagsordener debatteres og stiller krav til landbrugene på én og samme tid. Det stiller dem i en usikker position, hvor de frygter for deres berettigelse og legitimitet som fødevarerproducenter:

“Det med de politiske tiltag, nu har vi fx de her ‘Paragraf 3’ arealer og det med 70% reduktion, det er dét som vækstmæssigt hæmmer os, fordi... Det er jo ikke bare landmænd, men også banker, som læser det. Så det er den her ustabilitet, man til tider har, når politikere vil ind og røre ved vores mulighed for at drive forretningen... For én ting er, når man begynder at debattere det her, og det kører jo i lang tid, men efterfølgende, hvad bliver så kompensationen? I den periode er man jo som landmand fuldstændig lammet, fordi man politisk har sagt, at noget man gør, er slemt. Man ved jo ikke, om man er købt eller solgt.”

Lars fortæller mig, at han i løbet af de sidste 5-10 år har oplevet, hvordan “alt det der med bæredygtighed” er rykket tættere og tættere på:

“Det går så stærkt. Vi skal hele tiden ændre staldform, leve op til nogle krav. Og hvis ikke du kan det, så er du ude af gamet. Og det synes vi bare går hurtigere og hurtigere. Det der med, at vi HELE tiden skal.”

Han fortæller, at svinestaldene, som han opførte for 20 år siden, dengang blev set som en solid, fremtidssikret investering, både af samfundet og banken. Men nu udskældes staldene for at være en “forældet miljø- og dyrevelfærdskatastrofe”. Selv mener Lars, at han producerer nogle af Danmarks mest bæredygtige svin.

Lars' biogasanlæg og vindmøller i baggrunden, som han investerede i for 10 år siden. Han mener, at dette, modsat fx økologi, er en bæredygtig og ordentlig måde at sikre sit landbrugs fremtid på. Foto: Forfatteren.

Han understreger adskillige gange, at han “slet ikke er i tvivl om, at det med bæredygtighed, dét er fremtiden”. Hvad han til gengæld er i tvivl om er, hvordan han skal bevare sin stolthed og legitimitet, når han oplever, at dyrevelfærd, klima- og miljøbevægelser maler et skurkebillede af landbruget, som han ikke kan genkende.

I sit forsøg på at imødekomme den grønne fremtid, har Lars investeret i vindmøller og biogasanlæg, som kan producere ‘grøn’ energi, og en ny marksprøjte, som kan minimere hans brug af kemikalier. Generelt er hans ambition

at fremtidssikre gennem en effektiv, grøn produktion med lavere ressourceforbrug – eller “mest muligt output for mindst muligt input,” som han siger.

Forestillingen om, at et bæredygtigt landbrug er et ressourceeffektivt landbrug ligger i tråd med regeringens nye, brede landbrugsaftale fra 4. oktober 2021, hvis primære fokus er “klimaeffektivitet”: altså at bevare produktionseffektiviteten, men med et mindre klimaaftryk. Aftalen taler på den måde ind i allerede eksisterende produktionsidealer om “mest muligt output for mindst muligt input,” hvilket får Lars og landbrugets organisationer til overordnet at møde aftalen med tilfredshed. Derudover er et centralt element i aftalen, at reduktionsmål for drivhusgasser og kvælstof beror på “frivillighed” frem for “regulering”. Netop elementet om frivillighed er blevet mødt med stor kritik, blandt andet fra klima- og landbrugsskribent på Dagbladet Information, Jørgen Steen Nielsen:

“Når man ved, at landbrugets udledninger af drivhusgasser og af kvælstof ikke er faldet de seneste ti år, bliver man voldsomt utryg ved en aftale, der på de afgørende strækninger hviler på ambitioner, frivillighed og sene genbesøg” (Dagbladet Information, 6. oktober 2021).

I linje med flere miljøorganisationer kalder han på øget politisk regulering, da landbrugerne ifølge ham har syntes at arbejde kategorisk imod de ‘grønne’ tiltag, som angiveligt vil svække deres økonomiske bundlinje. Lars’ grønne ambitioner synliggør imidlertid, at landbrugerne ikke er kategorisk imod bæredygtighed – de har blot en alternativ definition af, hvad der er bæredygtigt.

Men hvordan kan vi forstå landbrugerens forskellige holdninger til bæredygtighed, uden at reducere det til et spørgsmål

om økonomisk rationalisering, som Jørgen Steen Nielsen gør? Jeg argumenterer for, at landbrugernes position er bedst forstået ved også at inddrage deres normative og moralske overvejelser om, hvad det vil sige at være en ‘god landmand’. Særligt når debatten drejer sig om økologi, biodiversitet og “plads til natur”.

Det gode landmandsskab

Mens flere miljøorganisationer som Danmarks Naturfredningsforening kræver en landbrugsproduktion med “plads til naturen”, fx gennem et øget økologisk landbrugsareal, strider en økologisk praksis med, hvad mange landbrugere forstår som bæredygtighed, ‘ordentlighed’ og ‘godt landmandsskab’. I en samtale med den konventionelle planteavler Jens om økologien beskrev han:

“Hvis det er god landbrugsjord, så bør man få meget ud af det [...] Hvis man kun har 10 procents ydelse, så er der en helt masse andet lort i marken. Altså jeg har eksempler på økologer, hvor markerne er fuldstændig groet til i skidt og lort. Og det er ikke så godt. Og det kalder jeg dårligt landmandsskab [...] Det er også naboerne som får fornøjelsen af alt det. Flyvehavre er et godt eksempel. Frø fra tidsler breder sig jo ind til naboer, og det ville jeg i hvert fald gerne frasige mig [...] Så godt landmandsskab, det er også at holde sine marker rene.”

Jens understreger, at han ikke er kategorisk imod økologi. Men han bliver indigneret og harm, når de økologiske producenter ikke “gør deres arbejde ordentligt”. Som Jens påpeger, er økologi ofte forbundet med lavere udnyttelse af jorden, og lav udnyttelse er oftest forbundet med ukrudt. Jens er konventionel planteavler og dyrker

Bygmark, maj 2020. Eksempel på en 'ren' og 'pæn' mark (velbehandlet og ukrudtsfri), som udtrykker ansvarlighed, arbejdsomhed og ordentlighed. Foto: Forfatteren.

store arealer med frø til eksport, hvor der stilles store krav til sygdomsfrie og ukrudtsfrie frø. Det betyder, at han er dybt økonomisk afhængig af, at holde sine marker "rene". Ud over de økonomiske spekulationer, som Jens forbinder med ukrudt, er ubehandlet ukrudt moralsk forbundet med 'dårligt landmandsskab'. Ubehandlet ukrudt er for ham et billede på at have fejlet i sit ansvar som landmand og som nabo – og han betragter det som "nærighed" og dårligt landmandsskab, hvis man ikke betaler prisen for ukrudtsbehandling. Chresten, en anden konventionel landmand, udtrykker på lignende vis foragt for ukrudtsramte arealer:

"Jeg så også hans søns marker og det så forfærdeligt ud. Og jeg vil aldrig tale negativt om økologi, men jeg synes, at vi som samfund er for rige, hvis vi kan tillade os så kæmpe et ressource-tab på sådan nogle marker. De har jo brugt en helvedes masse dieselolie og såning og timer – og så er det sådan noget der gror efter i ukrudt... At lade sådan noget stå til sådan bæredygtighedsmæssigt, det jo helt hen i hampen. Der er jo et kæmpe klimaaftryk på sådan et areal, fordi man ikke har høstet noget udbytte."

Jeg spørger Chresten, om det er dét, han kalder uordentligt:

"Det er meget uordentligt i mine øjne. Og det er ikke bare fordi jeg er konventionel. Du er nødt til at have noget i værktøjskassen, sådan så du kan håndtere de udfordringer, der kommer. Ellers er du ikke berettiget til at have den produktionsform [økologi]. Når vi ser sådan nogle rapsmarker som i år... Det kan vi simpelthen ikke se på. Det skal sgu ikke se sådan ud, vel? Det er sgu en skandale som landmand at se på."

Jens og Chrestens fortællinger synliggør en central udfordring i den grønne omstilling og klimakamp: at kravene om biodiversitet, økologi og plads til naturen står i direkte modsætning til landbrugernes forståelse af sig selv som 'gode landmænd'. Landbrugernes udfordring er derfor, at den produktionsform de hidtil har anset som 'ordentlig' – en effektiv, ressourceudnyttende, ensartet og ren mark – nu udfordres af et miljøbevidst oprør, som problematiserer idealet om den 'gode landmand'.

En rapemark med kamille ukrudt i kanten. Landmanden var 'ikke stolt' over udseendet på den pågældende mark. Foto: Forfatteren.

Chresten vil egentlig gerne "om på den anden side":

"Landbruget vil gerne om på den anden side og vise, at de gør noget, der er godt. Og så vil vi gerne have den der stolthed tilbage. Men det er skide svært, fordi forskningen er anderledes. Når jeg ser på forskningen, fx på svin, så handler det hele tiden om flest svin per årssø, hvordan kan jeg lave størst vækstbidrag, hvordan får jeg min PV [produktionsværdi] op hurtigst muligt."

Landbrugere som Chresten er altså i en ambivalent position, fordi de konstant vurderes af et professionelt fællesskab, som er materielt og moralsk gearret til maksimal udnyttelse af jordens ressourcer. Udfordringen ved den position er, at landbrugere bliver udpeget som repræsentant for det kapitalistiske og effektivitetssystem, som klimaforkæmpere forsøger at nedbryde, samtidig med, at de er underlagt en prekær og marginaliseret position inden for selvsamme system. Spørgsmålet er, hvordan vi kan forstå forholdet mellem landbrugernes ideal om den 'gode landmand' og klima- og miljøbevægelsens radikale re-konfiguration af dette ideal.

Fra god til dårlig landmand

For at forstå landbrugerens nye position som klimakrisens 'skurk', er det væsentligt at se på landbrugets historiske udvikling. I korte træk betød efterkrigstidens industrialisering og mekanisering af erhvervet, at landbrugere oplevede et enormt pres for at følge trit. Udviklingen gavnedede højtydende, industrielle landbrugsbedrifter over små husmandsbrug, og tallene taler for sig selv; antallet af bedrifter er faldet, mens størrelsen på dem er steget, som det blandt andet beskrives af etnolog Rasmus Blædel i afhandlingen "Vilkår, virkeligheder & vanskeligheder i dansk landbrug" fra 2016. Kunstgødning, sprøjteteknologi, ensartede arealer og større maskiner har siden da været måden at 'overleve' strukturudviklingen på. Udviklingen kan siges at have skabt idealet om den 'gode landmand', som den højtydende og effektive. Som Chresten udtrykker:

"Der er jo altid en stolthed i det at være landmand. Man har sin mark – og den bliver jo dømt af dem, der kommer kørende med vinduet nede og kigger ud over og så er det jo ligesom sådan en – en faglig stolthed [...] og vi har altid haft sådan nogle afgrøder os landmænd, engang var det roerne. Dem som havde rigtig flotte, rene roer, det var også nogle dygtige landmænd. Det var et statussymbol, hvis du havde nogle rene marker. I dag kan du så sprøjte dig fra det. Men alligevel – det første indtryk man får af et godt landmandsskab, det er, at de driver jorden pænt; er det lavet ordentligt, ser det ordentligt ud? Og det samme når man kommer ind til grisene; er de velfodrede, ser de pæne og blanke ud?"

Som Chresten synliggør, har landbrugere historisk orienteret sig mod et effektivt produktionsideal, som er materialiseret i en 'ordentlig' mark som udtryk for 'godt landmandsskab'.

Strukturudviklingen har imidlertid også skabt en distance mellem forbruger og producent, som delvist udvisker 'mennesket bag' landbruget. Jeg vil mene, at det netop er den udvikling og fremmedgørelse, som muliggør miljø- og klimabevægelsens fortælling om landmanden som entydig, industriel storproducent og kapitalist – og som klimaoprørets 'skurk'.

Oprørets frastødende Anden

Miljø- og klimaaktivismens gennemslagskraft i samfundet har for alvor sat forholdet mellem mennesket og naturen til forhandling, eksemplificeret ved positioner indenfor bioetik. Bioetiker Mickey Gjerris henviser således til, at ikke-menneskelige entiteter og økosystemer bliver tilskrevet en værdi, som går ud over deres instrumentelle værdi, eksempelvis som produktionsmidler. I en landbrugs kontekst betyder denne værditilskrivning af 'naturen', at visse moralske og etiske sonderinger, som historisk har været både politisk og moralsk acceptable pejlemærker – såsom det 'gode landmandsskab' og den 'ordentlige mark' – problematiseres, og at landbrugere i stigende grad oplever at blive objektiviseret i en entydig skurkeposition.

Greenpeace demonstration ved en svinestald på Fyn.
© Kristian Buus / Greenpeace, med tilladelse fra Greenpeace.

Den entydige fremstilling af 'landbruget' og 'landbrugeren' rejser centrale spørgsmål for oprørets antropologi. Ser man på studier af oprør i en rural kontekst, har de historisk været domineret af marxistiske analyser af protestbevægelser, klassekamp og modstand, oftest set fra oprørernes og de marginaliseredes perspektiv. De små mod de store, proletariatet mod storkapitalen, tradition over for modernitet, og det gode mod det onde. Blandt centrale værker er James Scotts *Weapons of the Weak* fra 1987, hvor han beskriver småbønderes 'hverdags-mod-

stand' og ideologiske og materielle klassekamp mod magthavere og storkapital.

Udfordringen ved skildringen af nutidens industrielle landbrugere er, at klima-, miljø- og biodiversitetskrisen og en voksende bioetisk bevidsthed har givet momentum til andre teoretiske perspektiver, fx flerartsstudier, og bragt nye politiske offerpositioner med sig. Modsat 1980'ernes marxistiske analyser og sympatiske skildringer af landbrugernes fald i kampen for overlevelse efter 2. verdenskrig, som eksemplificeret ved fx etnologerne Thomas Højrupps *Det Glemte Folk* (1983)

og Palle Ove Christiansens *En livsform på tvangsauktion?* (1982), står landbrugerne i dag i en situation, hvor 'naturen' er det nye offer, som kæmper for overlevelse. Den antropologiske kritik af menneskets ekspansive monokultur, som undertrykker dyr og planter – eksemplificeret ved studier af domesticering og det antropocæne – betyder, at landbrugerne i stigende grad repræsenteres som de 'små kapitalister', som Scotts bønder kæmpede imod. Sympatien for småbøndernes klassekamp er forsvundet, og kampen for 'naturen' er begyndt.

I offentligheden fremstiller fortællingen om landbruget som 'klimasynder' landbrugerne som en homogen gruppe af demoraliserede små kapitalister, som hårdnakket holder fast i deres sprøjtemidler og er imod grønne tiltag. I artiklen "Representing Fundamentalism: The Problem of the Repugnant Cultural Other" beskriver Antropolog Susan Harding, hvordan antropologi historisk har kæmpet med repræsentationen af 'the repugnant Other': en subjektposition defineret som moralsk uforståelig og frastødende i relation til den dominerende diskurs. Hvor Harding har fokus på kristne fundamentalister overfor moderne rationalitet, fremstår landbrugeren ligeledes som klima- og miljøbevægelsens 'repugnant Other', hvis handlinger, meninger og praksis fremstår amoralske og ude af trit med virkeligheden.

Fra traktordemonstration i Aarhus Centrum i november 2020, hvor der demonstreres for grundloven og demokratiet. Foto: Forfatteren.

“ Ved ikke blot at fokusere på Lars, Jens og Chrestens økonomiske rationalisering, men derimod deres erfaringer og livsverden, udfordres både den grønne dagsorden, samt dens skurke og ofre.

Harding beskriver, hvordan disse subjekter konstrueres gennem forsimplende repræsentationer, som samtidig er centrale i fastholdelsen af oppositi- onsløgik mellem et 'os' og et 'dem'. Landbrugerens skurkeposition bliver der- for central i fastholdelsen af klima- og miljøkonflikten, da den både giver oprøret et objekt at 'oprøre imod', og på samme tid fastholder de radikale distinktioner mellem 'os' og 'dem', som en konflikt kræver. Udfordringen er, at den mangel på nuance forskyder klimaoprørets objekt, og dermed skurk, til landmanden, fremfor at rette blikket mod landbrugets strukturelle vilkår og moralske virkeligheder.

Susan Harding understreger, at antropologiens opgave ikke blot er at ska- be en 'alternativ Anden', men samtidig udfordre det hegemoniske, socialpo- litiske fundament som muliggør distinktioner baseret på 'de der er bagud' (landbrugerne) og 'de der er forud' (den klimabevidste aktivist). At gøre det- te vil kræve en destabilisering, ikke blot af oprørets politiske subjekter, men også af oprørets logik, som i dette tilfælde består af en klima- og miljøakti- vistisk bioetik, hvori bestemte former for engagement med 'naturen' er mo- ralsk rigtige og andre forkastelige.

Konklusion

I alle oprør er der fare for uhensigtsmæssigt at reducere modparten til over- ordnede, selvindlysende kategorier – til en etnografisk 'repugnant Other' – som ikke nyder tilstrækkelig etnografisk nysgerrighed. Jeg har skildret for- skellige landbrugerers perspektiver på klima- og miljøkonflikten for at vise, hvad en antropologisk undersøgelse af oprøret kan bidrage med.

Ved ikke blot at fokusere på Lars, Jens og Chrestens økonomiske ratio- nalisering, men derimod deres erfaringer og livsverden, udfordres både den grønne dagsorden, samt dens skurke og ofre. For det første udfordres spørgsmålet om 'bæredygtighed' gennem landbrugerens 'ordentlighedsmo- ral', da denne ikke blot rummer et ansvar over for 'naturen', men også over for ens lokalmiljø og naboer. For det andet udfordres 'landbrugeren' som entydig politisk skurkeposition gennem et blik på landbrugets strukturud- vikling, som positionerer landbrugeren som et strukturelt betinget subjekt.

Artiklen er ikke et opråb om at opgive klima- og miljøkampen, men en påmindelse om, at antropologien har redskaberne, og dermed en forpligtigelse, til at destabilisere og nuancere de politiske subjektspositioner, som muliggør en klima- og miljøkamp baseret på 'os' og 'dem'.

Forslag til videre læsning

Scott, James. *Weapons of the Weak: Everyday Forms of Peasant Resistance*. Yale University Press. 1985.

Harding, Susan. *Representing fundamentalism: the problem of the repugnant cultural other*. *Social research*, 373-393. 1991.

Højrup, Thomas. *Det glemte folk: livsformer og centraldirigering*. Hørsholm: Institut for Europæisk Folkelivsforskning. 1983.

Om forfatteren

Cæcilie Kramer Kildahl Sørensen er ph.d. studerende ved afdelingen for antropologi på Moesgård Campus. Siden foråret 2020 har hun lavet feltarbejde blandt konventionelle landmænd i Midt-Vestjylland. Her udforsker hun sammenhængen mellem moralitet, markæstetik og landbrugspraksis for at nærme sig en forståelse af, hvordan "grønne" krav og bæredygtighedstendenser omfavnes og bestrides i en hverdag, hvor ukrudt, uønskede arter og høje udbytter jages med biokemiske præperater i kampen for at sikre sin fremtid som landbruger. Dette rejser spørgsmål om forholdet mellem politikudformning og implementering i det 'levede liv'.